

Handlingsplan for bekjemping av landøyda 2020–2023, revidert 28.04.2023

Mål: Redusere bestanden av landøyda i Agder og hindre spredning til nye områder

De ulike aktørene har foreslått de ulike tiltakene, og de er gjennom handlingsplanarbeidet ansvarlige for å følge opp tiltakene de har foreslått for egen organisasjon. Statsforvalteren har ikke mandat til å pålegge aktørene å gjennomføre tiltak.

Tiltak	Tidspunkt	Ansvar	Status per 28.4.2023
NLR-Agder		NLR-Agder v/Josefa Andreassen Torp	
Oppdatere informasjonsbrosjyre om landøyda og legge ut på NLR Agder sin nettside.	Innen 1. juni 2023		Utført 2020–2022 Pågående 2023
Oppdatert informasjon med revidert handlingsplan på NLR Agder sin nettside, jf. Statsforvalterens nettside.	Løpende		Utført 2020–2022 Pågående 2023
Tema på markdager og i medlemsskriv.	Løpende		Utført 2020–2022 Pågående 2023
Sprøyteforsøk – hva virker best mot landøyda?			Utgår 2020–2023 Kan bli aktuelt på ett senere tidspunkt
Blest i media sammen med SF/kommune/lokalt bondelag – NLR Agder, Agder bondelag og SF tar initiativ.	Tidlig august		Utført 2021 og 2022
Mattilsynet		Gunn Kristin Osaland, Dyrehelse Ingunn Fjærbu, Plantehelse	
Delta i Samarbeidsgruppa Rogaland Agder - sammen med SF Rogaland, SF Agder, Rogaland bondelag og Agder bondelag	Vår og høst årlig	Gunn Kristin og Ingunn	Utført 2021–januar 2023 Pågående høst 2023
Statsforvalteren i Agder (landbruk og miljø)		Solfrid Mygland, Ellen Eskeland, landbruk Bjørn Vikøyr, Arnstein Engemyr Knutsen (2022), miljø	
Oppdatert informasjon med revidert handlingsplan på SF sin nettside.	Årlig	Solfrid, Ellen	Utført 2020–2022 Pågående 2023
Oppdatert informasjonsskriv om mulig trekk i Produksjonstilskudd.	2020	PT-saksbehandlere hos Statsforvalteren	Utført 2020
Legge ut oppdatert informasjonsbrosjyre fra NLR Agder.	Etter 1. juni 2023	Solfrid	Utført 2020–2022 Pågående 2023
Vurdere å ta med et eksempel fra Nordhassel (bidrag fra Bjørn).	Avsluttet	Bjørn	Utført 2020
Be alle kommunene om 1) en skriftlig vurdering av forekomst av landøyda 2) oppfordre til kartlegging av landøyda i artsobservasjoner i artsdatabanken 3) å legge ut oppdatert informasjon med revidert handlingsplan på kommunenes nettside/facebook, jf. Statsforvalterens nettside.		Solfrid, Ellen	Utført 2020 (punkt 1,2 og 3)
På regionale møter (PT/RMP) for kommunene; oppfordre kommunene til 4) kartlegging av karminspinneren i artsobservasjoner i artsdatabanken 5) til bekjempelse av landøyda, og samtidig hensynta karminspinneren.		Solfrid	Utført 2022 (punkt 4 og 5)
Prosjekt mot landøyda i verneområder, vurdere konkrete tiltak og skaffe midler til veie (registrering og bekjempelse).	Løpende	Bjørn Verneområdeforvalter	Utført 2020 Pågående 2023?
Jobbe for at landøyda kan bli omfatta av miljøvernavdelingen sitt arbeid med bekjempelse av fremmede/uønska/skadelige arter.	Avsluttet	Bjørn med flere på Miljøvernavdelingen	Utført 2021
Arbeide for å få til en forskrift som skal bidra til å bekjempe landøyda, a la forskrift om floghavre, Vi kaller inn Mattilsynet, Agder bondelag og landbruksdirektør til et innledende møte.	Avsluttet	Solfrid og Ellen med flere	Utført

Informasjon om karminspinneren på SFs nettside	Avsluttet	Arnstein	Utført 2022
Innkalle til og delta i Samarbeidsgruppa Rogaland Agder, sammen med Mattilsynet, SF Rogaland, Agder bondelag og Rogaland bondelag	Vår og høst årlig	Solfrid	Utført 2021–januar 2023 Pågående høst 2023
Sende oppdatert informasjonsbrosjyre fra NLR Agder til Statens Vegvesen, Nye veier, Agder fylkeskommune	Etter 1. juni 2023	Solfrid	Utført 2022 Pågående 2023
SF kan inkludere landøyda ved innspill ved melding om oppstart av planarbeid, hvis utbyggingen er i områder med mye landøyda.	Løpende	Plangruppa hos Statsforvalteren	Pågående 2022-
Innkalle til møte i arbeidsgruppa, gjennomgå og justere handlingsplanen	Vår årlig	Solfrid, Ellen	Utført 2021 (1.6.2021) Utført 2022 (21.03.2022) Utført 2023 (28.04.2023)
Kommunene		Kommunen v/ jordbruksansvarlig m. fl	
1) legge ut oppdatert informasjon med revidert handlingsplan og 2) informasjon om mulighet for trekk i produksjonstilskudd på kommunenes nettside/facebook eller informere på annen måte. 3) legge ut informasjon om oppdatert brosjyre fra NLR Agder	Løpende (evt. linke til oppdatert info på-SF nettside)	r	Utført i en del kommuner 2020–2022 Pågående 2023
Kommunene gir en vurdering av forekomst av landøyda etter henvendelse fra SF.	2020		Utført i en del kommuner 2020
Informasjon om landøydaforekomster og landøydaproblematikk internt i kommunen	Løpende		Utført i en del kommuner 2020–2022 Pågående 2023
Informasjon om karminspinneren på kommunenes nettside (evt. lenke til informasjon om karminspinneren på SFs nettside)	2022-2023		Utført i en del kommuner 2022 Pågående 2023
Agder bondelag		Agder bondelag v/Finn Aasheim 2020-2022 og Ingunn Kile 2023	
Oppdatert informasjon med revidert handlingsplan på Agder bondelaget sin nettside, jf. Statsforvalterens-nettside.	Løpende		Utført 2020– 2022 Pågående 2023
Legge ut oppdatert informasjonsbrosjyre fra NLR Agder på nettsida.	Årlig		Utført 2020–2022 Pågående 2023
Utarbeide avtaler (tillatelse til bekjempelse av problemugras) mellom Agder Bondelag og vegeierne Statens Vegvesen, Agder fylkeskommune, Nye Veier.	Avsluttet		Utført 2021 (for 2021–2023)
Landøyda - tema på lokallagsmøter.	Løpende		Utført 2021 Pågående 2023
Agder bondelag, Agderkontoret utfordrer lokale bondelag i problemområder til å søke om midler til skadereduserende tiltak fra Bærekraftsfondet.	Snarest		Utført 2020 Pågående 2023
Delta i Samarbeidsgruppa Rogaland Agder, sammen med Mattilsynet, SF Rogaland, SF Agder og Rogaland bondelag	Vår og høst årlig		Utført 2021–januar 2023 Pågående høst 2023
Vegeiere (Statens Vegvesen, Nye Veier, Agder fylkeskommune)		Statens Vegvesen, Nye veier og Agder fylkeskommune	
Utarbeide avtaler med Agder Bondelag – tillatelse til bekjempelse av problemugras.	Avsluttet		Utført 2021 (for 2021–2023)
Motta oppdatert informasjonsbrosjyre fra NLR Agder og følge råd der det er aktuelt.	Årlig		Utført 2022 Pågående 2023
Bonden – grunneier		Bonden	
Luke og sprøyte mot landøyda.	Årlig		
Motivere andre i problemområder til å gjøre tiltak mot landøyda.	Årlig		
Melde fra til kommunen om områder med mye landøyda og karminspinneren	Løpende		
Allmenheten		Alle	
Legge inn observasjoner og bilder av landøyda og karminspinneren i artsobservasjoner.no, alternativt melde fra til kommunen.	Løpende		
Delta i lukedugnader			

Referat fra møte i handlingsplangruppa 28.4.2023

Til stede: Ingunn Kile, Bjørn Wattne Østerhus, Ingunn Fjærbu, Gunn Kristin Osaland, Josefa Andreassen Torp, Anne Brattås og Solfrid Mygland

Revidert handlingsplan fungerer som referat i tillegg til følgende notater fra møtet:

- Handlingsplanperioden har vært fra 2020–2023, og handlingsplanarbeidet avsluttes fra Stasforvalteren side ved utgangen av inneværende år. Det er flere årsaker til dette, blant annet:
 - Det er mangel på juridiske og økonomiske virkemidler. Selv om vi har vært klar over at det ikke er en enkel oppgave å få slike virkemidler på plass, har vi gjennom handlingsplanarbeidet forsøkt å arbeide for å få til en forskrift som skal bidra til å bekjempe landøyda, samt forsøkt å få landøyda inn under samme ordning som for fremmede arter. Møter med aktuelle instanser angående dette har imidlertid ikke ført frem. Videre har vi spilt inn oppover i systemet, både til Landbruksdirektoratet og til jordbruksforhandlingene, om at vi trenger virkemidler, også dette uten resultat.
 - Landøyda dugnader er svært viktige tiltak, og dette er noe næringen selv har tatt tak i og gjennomført på svært god måte i flere kommuner. Lokale bondelag har sammen med kommuner og andre aktuelle samarbeidspartnere (Naturvernforbundet i Lindesnes) gjennomført vellykkede dugnadsaksjoner i Lindesnes, Lyngdal og Farsund. Kristiansand ønsker også å få til dugnader, i samarbeid med lokale bondelag. Gjennomføring av dugnader er ikke avhengig av at det er et handlingsplanarbeid pågående ledet av Statsforvalteren, næringen selv tar- og må ta - et hovedansvar her.
 - Statsforvalteren i Agder mister stadig ressurser. Ny budsjettfordelingsmodell gjør at Agder kommer svært dårlig ut, og dårligst av samtlige embeter i landet. Ansatte som slutter blir ofte ikke erstattet, og det blir stadig større oppgaver på færre folk. Da må vi nedprioritere «BØR»-arbeidsoppgaver som ikke er pålagt i embetsoppdraget, og konsentrere oss om «MÅ»-oppgavene.
- Sprøyteforsøk -NLR Agder har ikke hatt midler til dette i handlingsplanperioden 2020–2023. NLR Agder vil forsøke å skaffe midler til sprøyteforsøk på et senere tidspunkt.
- NLR Agder veileder en student fra Mandal som skriver bacheloroppgave på landøyda.
- En del oppslag i media sommeren 2022, veldig bra innslag på TV fra Farsund/Lyngdal aksjonen.
- MT har jevnlig møter med privatpraktiserende veterinærer. På forrige møte i Lyngdalregionen ble landøydautfordringen tatt opp. Det virket ikke som dette var noe veterinærene fikk henvendelser om. Gunn Kristin ba dem si ifra hvis de kom bort i noen tilfeller fremover.
- Eventuelle initiativ for å få til avtaler mellom veiere og Bondelaget fra og med 2024 tas videre av Agder bondelag.
- Nye Veier: Avtalen mellom Nye Veier og Bondelaget gjelder sprøyting/bekjempelse utenfor viltgjerdet. I sikkerhetssonen må Nye Veier ta hånd om dette selv. Informasjonsbrosjyren fra NLR Agder er nyttig å få tilgang til, og den sendes videre internt til driftsentreprenører.
- Der kan det ikke arrangeres lukedugnad eller sprøytearbeid av gårdbrukere på innsiden av viltgjerdet. Bjørn i Nye Veier noterte seg bekymringsmeldingen til Josefa om veldig mye landøyda langs E-18 i området mellom Stoa og Harebakken i Arendal. I tillegg vil Bjørn i etterkant komme med en tilbakemelding på hvor (Kontaktperson? e-postadresse? ..) det kan meldes fra om landøyda til Nye Veier.
- Agder bondelag blir pådriver når det gjelder dugnadsbekjempelse av landøyda fremover sammen med lokale bondelag og aktuelle kommuner, med Josefa i NLR Agder som støttespiller. Statsforvalteren er fra 2024 ikke lengre sekretariat for handlingsplanarbeid, men vi bidrar gjerne med informasjonsformidling på vår nettside ved aktuelle forespørsler om dette.

Solfrid Mygland 03.05.2023